

ZEPECZANER JENŐ

Korondi hangversenyek

Kulcsszavak: Korond-fürdő, Reményi Ede, fürdőélet

„Korond nappala magyar ünnep: látogatások, szabadbani ozsonyák, sósfürdő zuhanyolás, vadászat és Firtosra járás a nap multságai. [...] Éjszakája pedig csendes, csak az éjzenék édes hangja zavarja a pihenő álmait.” – írta 1842-ben Kövály László. „Korond egészen magyar fürdő, s míg Előpatak és Borszéken nagyrészt külföldiek szoktak egybejönni, akkor itt a magyarság seregél össze, nem azért, mintha rosszmájú és szűkkeblű ember sok lenne köztünk; hanem inkább azért, mert itt fesztelen magyar élet s kedves, hazafias vendégkoszorú szokott lenni, mert a vidék valójában vonzó, meglepően szép, s igen sok tekintetben érdekes, amennyiben a természet megragadó szépséggel, az emberek múlt dicsőség emlékjarmjaival kedveskednek” – jellemezte találóan Orbán Balázs 1868-ban – már a kiegyezés után – a Hargita lábaihoz simuló fürdőt.

Hasonló környezetben hasonló hangulatok, pedig a két időpont között eltelt negyedszázad alatt megváltozott a világ. A háború pusztításait csakhamar kiheverte a fürdő. Újjáépültek a maguk spártai egyszerűségében nem sok kényelmet nyújtó fürdőlakok. „Egyébiránt is e borkút körüli szállások a forradalmi rombolást egészen kiépülték a tulajdonos gr. Toldalagi Ferenc úr gondoskodása által, ki egyszersmind a borkút kényelmesebb használhatása végett új sétatereket is nyitattott, s a csinoság- s rendrei felügyelet által a vendégek itt mulatását mentől kellemesebbé tenni szándékszik. A költséges és fáradalmas konyhatartáson vendéglő által leend segítve, ki egyeseknek, s ha kell egész családoknak is, étellel-itallal illendő ár mellett rendszeren szolgáland” – tájékoztatott egy korabeli hirdetés. A Bach-rendszerben megnőtt a jelentősége a fürdők viszonylagos szabadságának. Általánossá vált a magyaros viselet. Jellemző volt a szabadabb „politizálás”. Különös jelentőséget kapott a Rákóczi-induló, amely állandóvá vált a szezonra szerződött zenekarok repertoárjában.

Korond fürdő zenei életének kimagasló eseménye volt Reményi Ede hegedűművész, a „bűvös zenész” látogatása és koncertje. Reményi (Hoffmann) Ede (Miskolc, 1828. január 17. – San Francisco, 1898. május 15.) már kilenc éves korában koncertezett. Zenei tanulmányait Bécsben végezte 1845-ben. A szabadságharc katonája volt, ezért emigrációba kényszerült. Londonban találkozott Orbán Balázzsal, aki elkísérte hangversenykörútján, melynek végén megkapta a „solo Violinist to her Majesty the Queen of England” kitüntető címet. A Londonban 1851-ben rendezett első világiállításon is fellépett. „A világművészet ezen gyűlpontján az iparműkiállítás ideje alatt több képviselői fordultak meg Magyarhonnak is.”

Arany János Reményihez írt versében a szabad Magyarország követének teszi meg:

*Most a reménynek egy hangját, Reményi
Vidd el nyugatra zengő hírodon,
Hirdesse szózatot fád a világnak,
Hogy újra érez, újra él e hon.*

(1859)

Az üldözések enyhülésekor családja számára is kieszközölte a hazatérés lehetőségét. 1860. januárjában tért haza. Ezután egy nagy hangversenykörutat rendez, melynek során Erdélyben is koncertezett. Kezdeményezte Petőfi Sándor első szobrának felállítását, és koncertjein erre pénzt gyűjtött.

1860. augusztus 5-én, az Anna-napi ünnepek után érkezett a hír, hogy Reményi Ede, az országszerte ünnepelt hegedűművész Korondon száll meg. A korabeli leírás így emlékezett meg a nagy eseményről: *„Hírét vettük, hogy Reményi Vásárhelyről Udvarhelyre utazva Korondot útjába veendi éji szállásul. Azonnal egy bankett lön rendezve a művész tiszteletére, melyen az összes fürdővendégség legnagyobb része részt vett. A nyolcvanöt személyre terített asztal a szabadban volt fölterítve. Reményi szekerének késedelme miatt csak esti 10 óra után érkezett, s ekkor vette kezdetét a vacsora, mely tiszta, szép holdvilágos estén körülvéve a Reményi jöttének hírére összecsoportosult vidéki földész néptől, feltűnő látványt mutatott. Lakoma felett szabatos toaszttal Mentovics üdvözlé Reményit. Utána Berde Áron köszönté a nőnemet, végül Békési Márk toasztjában célzást tett, hogy Reményi hallatná magát. Vacsora után a táncteremben Reményi egy áriát, és a Rákóczit hegedülte el; nem hallhattunk magyariast, mert az itt levő udvarhelyi zenészeket képtelen volt betanítani, hogy neki kontoraljanak. Ennyi is azonban elég volt, hogy művészetével úgy a fürdővendégeket, mint a népet méltó bámulatra ragadja.”* – írta egy kolozsvári újság. A Rákóczi-induló az önkényuralom korában kedvelt zeneszám volt. A hagyomány szerint első variánsát katonai kürtjelek felhasználásával a fejedelem primása, Barna Miska szerezte. Ezt írta át 1809-ben Bihari János (1769-1828).

A Toldalagi-birtokon nyaralt a grófi család, a grófnő kezdeményezésére divatba jött az *„olaszok kedvenc népjátéka, a tombola.”* Reményit a vacsora asztalnál Mentovics Ferenc (1819-1879), a híres matematika professzor és Berde Áron (1819-1892), az MTA tagja köszöntötte. A rögtönzött hangversenyen az előkelő fürdővendégek mellett részt vett az *„összecsoportosult földész nép,”* amelyet a zene bámulatra ragadta. A nép nem volt más, mint a korondi lakosok.

Minden valamirevaló fürdő, a korondi is, a nyári szezonra cigányzenekart szerződtetett. A fúvós- és katonazenekarok is népszerűek voltak. Hajnali 6 órától a reggeli ivókúra mellé sétazene szólt, délután 6 órakor újra kezdődött a zene, s a vacsora mellé is kötelező volt a zene. A zenekar a gyakori esti multságokon, bálok is helyt kellett álljon. Híresebb zenekarok is szerződtek Korondra. Az 1861. évadban a kolozsvári ifj. Salamon János zenekara *„fogja a fürdőidényt válogatott*

darabokkal fűszerezni,” – kinek saját szerzeménye volt az „Előpataki induló” és a „Repülj fecském” című nóták.

Az 1892. évi szezonban a zenét a Marosvásárhelyről a korondi fürdőre szerződött a korondi Bámbó Józsi, Ferenc, Albert és János egyesített zenekara szolgáltatta. Július 31-én este a közönség a vendéglő Nagytermébe sietett, hogy meghallgassa a székelyudvarhelyi amatőrök zenéjét. Vendégzenekarokkal is rendeztek koncerteket. Korondon és más fürdőhelyeken rendszeresen fellépett a Székelyudvarhelyen 1868-ban alapított Székely Dalegylet. „Taps és éljenzés jutalmazta a dalegylet énekelőadását,” melyet dr. Vajda Emil (1858-1916) történész, főreáliskolai tanár, egyleti karmester dirigált. „A hangverseny fénypontját azonban dr. Vajda Emil hegedűjátéka képezte.” Hubay Jenő *Magyar ábránd* című darabját játszotta vonósnyegyes kísérettel.

A dualizmus kori fürdőkultúránk elfeledett emléke a Kelemen Lajosné Zathureczky Berta – a múzeum alapító Csereyné Zathureczky Emilia unokahúga – íróő által szerzett *Szovátai búcsúdal*.

Vénusz - 14cm x 10cm x 10cm, bronz, 2001

